

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/97/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8121206265
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Har Tzvi
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8121206265.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Elišky Har Tzvi a členov senátu JUDr. Moniky Tobiašovej a JUDr. Antónie Kandravej, v právnej veci navrhovateľa G. G. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXX, právne zast. JUDr. Vladimírom Mačíkom, advokátom so sídlom Prešov, Slovenská 69, proti manželke navrhovateľa I. J., C., rod. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXX, t.č. G., T. X, právne zast. JUDr. Katarína Naster Dugasová, Hájnová 33, Prešov v konaní o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k mal. K. J., nar. XX.XX.XXXX a mal. I. J., nar. XX.XX.XXXX, v konaní zast. kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny G., o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č.k. 28P/153/2021 -87 zo dňa 16.05.2022, takto

rozhodol:

I. Mení rozsudok vo výroku IV. tak, že otec je povinný prispievať na výživu mal. K. sumou 160 Eur mesačne a mal. I. sumou 160 Eur mesačne za obdobie od právoplatnosti výroku o rozvode manželstva do 1.10.2023 a od 1.11.2023 do budúca na výživu mal. K. sumou 150 Eur mesačne a mal. I. sumou 150 Eur mesačne, vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred, k rukám matky.

II. Mení rozsudok vo výrokoch V. a VI. tak, že:

Otec je oprávnený a povinný stretávať sa s mal. K. každý páry týždeň od piatka od 15.00 hod. do nedele do 19.00 hod. a každý nepáry týždeň v utorok od 15.00 hod. do 19.00 hod. a vo štvrtok od 15.00 hod. do 19.00 hod..

Otec je oprávnený a povinný stretávať sa s mal. I. každý páry týždeň v nedeľu od 15.00 hod. do 19.00 hod. a každý nepáry týždeň v utorok od 15.00 hod. do 19.00 hod. a vo štvrtok od 15.00 hod. do 19.00 hod. a počnúc od 01.06.2023 každý páry týždeň od piatka od 15.00 hod. do nedele do 19.00 hod. a každý nepáry týždeň v utorok od 15.00 hod. do 19.00 hod. a vo štvrtok od 15.00 hod. do 19.00 hod..

Otec je oprávnený a povinný stretávať sa s mal. K. a mal. I.

- počas jarých prázdnin každý rok od štvrtka od 15.00 hod. do soboty do 19.00 hod.
- počas veľkonočných sviatkov každý páry rok od štvrtka od 15.00 hod. do soboty do 19.00 hod. a každý nepáry rok od nedele od 15.00 hod. do utorok do 19.00 hod.,
- počas letných prázdnin každý rok od 07.07. od 15.00 hod. do 14.07. do 19.00 hod. a od 01.08. od 15.00 hod. do 07.08. do 19.00 hod..
- počas vianočných sviatkov každý páry rok od 23.12 od 15.00 hod. do 25.12. do 19.00 hod. a od 03.01. od 15.00 hod. do 05.01. do 19.00 hod., každý nepáry rok od 25.12. od 15.00 hod. do 27.12. do 19.00 hod. a od 31.12. od 15.00 hod. do 02.01. do 19.00 hod..

Otec je oprávnený a povinný prevziať mal. deti v čase začatia styku v mieste bydliska matky a po ukončení styku ich matke odovzdať v mieste jej bydliska.

Matka je povinná mal. deti na styk s otcom riadne pripraviť a otcovi odovzdať v čase začatia styku v mieste jej bydliska.

III. Zrušuje rozsudok vo výroku VII.

IV. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Navrhovateľ (ďalej aj ako „otec“) sa podaným návrhom domáhal rozvodu manželstva a úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k mal. deťom na čas po rozvode manželstva.

2. Okresný súd Prešov ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.: „I. r o z v á d z a manželstvo účastníkov G. J., nar. XX.XX.XXXX a I. J., rod. A., nar. XX.XX.XXXX, uzavreté dňa XX.XX.XXXX a zapísané v knihe manželstiev matričného úradu G., zv. XX, roč. XXXX, str. XXX, pod por. č. XXX,

II. na čas po rozvode z v e r u j e mal. K. J., nar. XX.XX.XXXX a mal. I. J., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti matky, ktorá je oprávnená a povinná mal. deti zastupovať a spravovať ich majetok v bežných veciach,

III. o b a j a r o d i č i a sú oprávnení a povinní mal. deti zastupovať a spravovať ich majetok,

IV. otec je p o v i n n ý prispievať na výživu mal. K. sumou 100,- Eur mesačne a mal. I. sumou 80,- Eur mesačne, ktoré bude poukazovať k rukám matky, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku opakovane do budúcnosti,

V. u p r a v u j e styk otca s mal. K. tak, že

otec je oprávnený stretávať sa s mal. K. v čase dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku v časti úpravy styku s mal. K. každú párnú sobotu od 09:00 hod. do 18:00 hod. a každú párnú nedeľu od 09:00 hod. do 14:00 hod., každú nepárnu stredu a piatok od 14:00 hod. do 18:00 hod. a po dvoch mesiacoch od právoplatnosti tohto rozsudku v časti úpravy styku s mal. K., každý párný víkend od piatka od 14:00 hod. do nedele do 18:00 hod., každú nepárnu stredu a piatok od 14:00 hod. do 18:00 hod. a to tak, že

otec prevezme mal. K. v určený čas v mieste bydliska matky a na tom istom mieste ju v určený čas vráti,

matka je povinná mal. K. sa styk s otcom riadne pripraviť,

VI. u p r a v u j e styk otca s mal. I. tak, že

otec je oprávnený stretávať sa s mal. I. v čase štyroch mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku v časti úpravy styku s mal. I. každú párnú stredu od 14:00 hod. do 15:30 hod., každý párný piatok od 12:00 hod. do 14:00 hod. a po štyroch mesiacoch od právoplatnosti tohto rozsudku v časti úpravy styku s mal. I. tak, že otec je oprávnený stretávať sa s mal. I. každú párnú stredu od 14:00 hod. do 15:30 hod. a každú párnú nedeľu od 14:00 hod. do 18:00 hod. tak, že

otec prevezme mal. I. v určený čas v mieste bydliska matky a na tom istom mieste ju v určený čas vráti,

matka je povinná mal. I. na styk s otcom riadne pripraviť,

VII. v prevyšujúcej časti návrh z a m i e t a,

VIII. žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.“

3. Pri rozhodovaní o vyživovacej povinnosti otca k mal. deťom súd zohľadnil skutočnosť, že otec je na základe trestného stíhania voči jeho osobe postavený mimo službu a v dôsledku toho je jeho príjem iba vo výške 50%. t.j. 540 Eur mesačne. Poukázal na nízky vek detí ako aj možnosť matky v budúcnosti v prípade zmeny pomerov navrhnúť zvýšenie výživného.

4. Vo vzťahu k stretávaniu sa otca s dcérami súd prihliadol na nízky vek mal. I. a pristúpil k postupnej úprave. Prihliadol pri tom na realizáciu styku na základe neodkladného opatrenia.

5. Proti výrokom IV, V, VI, a VII. rozsudku podala odvolanie matka. Má za to, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, skutkový stav neobstojí a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia. Namietla správnosť záveru súdu o zamietnutí jej návrhu na vykonanie znaleckého dokazovania. Uviedla, že súdom upravený styk neodzrkadľuje potreby najmä mal. I., ktorá je dojčená a s ktorou je potrebné pravidelne rehabilitovať. Poukázala na citovú rozladenosť detí po skončení styku s otcom ako aj na otcove negatívne nastavenie voči matke, ktoré prenáša na deti. Vo vzťahu k výživnému namietla záver súdu, ktorý zohľadnil otcov znížený príjem a neaplikoval zásadu potenciality príjmu. Namietla nepreskúmateľnosť výroku VII., ktorým súd návrh matky v prevyšujúcej časti zamietol. Z výroku, ani odôvodnenia rozhodnutia nie je zrejmé, čoho sa týka. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok v napadnutých častiach zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konania a nové rozhodnutie, eventuálne zmenil v intenciách jej odvolacieho návrhu.

6. Ustanovený opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu matky navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

7. Otec navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny.

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 23.02.2023, č.k. 24 CoP 100/2022-154 zmenil rozsudok vo výrokoch IV., V. VI. a zrušil vo výroku VII.

9. Najvyšší súd SR (ďalej len dovolací súd) v dôsledku dovolania podaného otcom mal. detí uznesením zo dňa 27.09.2023 rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 23.02.2023, sp.zn. 24 CoP 100/2022 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Konštatoval, že odvolací súd nerešpektoval § 384, ods. 1 a § 385, ods. 1 CSP tým, že nezopakoval dokazovanie a pristúpil k zmene rozhodnutia, čím neprípustne prehodnotil skutkové zistenia súdu prvej inštancie a svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil a znemožnil tak dovolateľovi uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP.

10. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) vzhľadom na postup dovolacieho súdu podľa § 449, ods. 1 CSP v spojení s § 450 CSP, ktorý jeho rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v súlade so záväzným právnym názorom dovolacieho súdu zopakoval dokazovanie (§ 384, ods. 1 CSP, nariadil pojednávanie (§ 385 CSP) a napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil postupom podľa § 388 CSP, vzhľadom k tomu, že neboli podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie a v časti zrušil podľa § 389, ods. 1 písm.a) CSP.

11. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzujúcim rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie vecí, rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie“ (uznesenie NS SR sp. Zn. 5Obdo/98/2018 zo dňa 29.1.2020). Odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok“ (ÚS SR vo veciach II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08).

12. Odvolací súd v súlade so záväzným pokynom dovolacieho súdu zopakoval dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie vo vzťahu k určeniu výživného v súlade so zákonnými kritériami podľa § 75, ods. 1 Zákona o rodine, ktorým sú odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že matka mal. detí v čase

rozhodovania súdu bola na rodičovskej dovolenke s mal. I.. Jej jediným zdrojom príjmu bol rodičovský príspevok vo výške 470 Eur a prídavky na dve mal. deti. Od 08/2023 je zamestnaná v spoločnosti S. P. D., D..., jej čistý mesačný príjem predstavuje sumu 1.609 Eur. Matka vyčíslila výdavky na škôlku a stravné mal. K. na sumu 84 Eur, krúžok v CVČ 10,80 Eur mesačne. Okrem toho matka platí hypotéku na bývanie vo výške 375,54 Eur mesačne v súvislosti s vyporiadaním BSM, daň z nehnuteľnosti, poplatok za vývoz komunálneho odpadu, poisťky na seba a deti.

13. Otec mal. detí pracoval v dočasnej štátnej službe ako profesionálny E. M. D. SR. V dôsledku trestného stíhania voči jeho osobe bol postavený mimo službu. Jeho čistý mesačný príjem predstavoval sumu 1.416 Eur v čistom, od 04/2022 sumu 539 Eur, od 01/2023 sumu 720 Eur. Personálnym rozkazom riaditeľa personálneho úradu M. D. SR bol ku dňu 30.6.2023 prepustený zo služobného pomeru. Odo dňa 16.10.2023 je otec mal. detí zamestnaný v dočasnej štátnej službe ako odborný radca na Ministerstve vnútra SR. Jeho čistý mesačný príjem predstavuje sumu 1.132 Eur. Mesačné výdavky otca predstavujú 470 Eur nájom, 200 Eur strava, 20 Eur cestovné, 80 Eur PHM, 20 Eur telefón, 15 Eur ošatenie. Okrem toho uviedol výdavky na servis motorového vozidla 300 Eur a PZP.

14. Súd prvej inštancie pri určení výšky výživného vychádzal z nízkeho veku mal. detí a z reálneho príjmu otca vo výške 500 Eur mesačne. Súd nesúhlasil s názorom matky, že je potrebné vychádzať z potenciality príjmu otca. Poukázal na skutočnosť, že k poklesu príjmu otca došlo práve v dôsledku podaného trestného oznámenia zo strany rodiny matky. Zásadnou otázkou pri určení výšky výživného bolo vysporiadanie sa so skutočnosťou, že na strane otca ako povinného rodiča došlo k poklesu príjmu v dôsledku trestného stíhania (viď bod 33. odôvodnenia). Odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie má za to, že vykonané dôkazy je potrebné hodnotiť odlišne, než ich vyhodnotil súd prvej inštancie.

15. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku alebo majetkového prospechu. Ako vo väčšine prípadov, aj tu je pre súd nevyhnutné skúmať dôvody a motív týchto zmien. Prostriedkami na ich zisťovanie môže byť okamih, kedy zmeny nastali (po podaní návrhu alebo po vznesení žiadosti druhej strany o výživné), ich tvrdená dôvodnosť (napríklad postúpenie obchodného podielu za neúmerne nízku sumu, aj keď ide o prosperujúcu spoločnosť, frekvencia týchto zmien (postupný predaj celého majetku), objavovanie sa doteraz neexistujúcich dlhov alebo záväzkov a pod. Súd môže na zníženie príjmu alebo majetku povinného prihliadnuť len vtedy, ak má skutočne za preukázané, že k nej došlo v dôsledku objektívnej a nezvratiteľnej okolnosti, a nie zo špekulatívnych dôvodov. (PAVELKOVÁ, Bronislava. § 75 [Kritériá pre určenie výšky výživného]. In: PAVELKOVÁ, Bronislava. Zákon o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov. 3. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2019, s. 473.)

16. Na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného. Obdobné negatívne dopady na možnosť platiť výživné, aké má konanie povinného, ktorým sa sám bez vážneho dôvodu (nie v dôsledku objektívnych príčin ním nezavinených), vzdal doterajšieho výhodnejšieho zamestnania (s vyšším príjmom) a zamenil ho za zamestnanie menej výhodné, kde dosahuje nižší príjem (§ 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine), má úmyselné protiprávne konanie povinného majúceho znaky trestnej činnosti, za ktoré bol vzatý do väzby a následne mu bol súdom uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, pri výkone ktorého došlo k poklesu alebo až strate jeho príjmov. Aj v takom prípade je namieste uplatnenie princípu potenciality príjmov. Skutočnosť, že takýmto konaním sa povinný vzdal objektívnej možnosti platiť výživné, nemôže byť na úkor oprávneného. Opačný výklad ustanovenia § 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine by viedol k absurdným dôsledkom, medziiným k tomu, že povinný by sa svojim úmyselným násilným konaním voči oprávnenému s následnou väzbou a právoplatným uložením nepodmienečného trestu odňatia slobody „zbavil“ (alebo mohol „zbaviť“) svojej vyživovacej povinnosti. (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 20. 2. 2019, sp. zn. 3 Cdo 236/2018, tiež Nález Ústavného súdu Českej republiky zo 6. februára 2008, sp. zn. IV. ÚS 1181/07).

17. Ako to vyplýva z vykonaného dokazovania, otec mal. detí bol v čase rozhodovania súdu prvej inštancie zamestnaný v dočasnej štátnej službe ako profesionálny E. M. D. Slovenskej republiky, služobného úradu G. Q. G.. Jeho príjem bol od 27.3.2022 znížený v dôsledku trestného stíhania, ktoré bolo voči nemu vedené. V čase rozhodovania súdu prvej inštancie bol z trestného činu obžalovaný a viedlo sa proti nemu trestné konanie na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 33 Tv 1/2021. Na rozdiel od záveru súdu prvej inštancie má odvolací súd za to, že okolnosti a dôvody, pre ktoré došlo na strane

otca k zníženiu príjmu, zakladajú dôvodnosť záveru o tom, že bolo potrebné pre potreby určenia výšky vyživovacej povinnosti vychádzať z príjmu otca, ktorý dosahoval pred tým, ako sa dopustil konania majúceho znaky trestnej činnosti. Odvolací súd nespochybňuje názor otca, že je potrebné rešpektovať zásadu prezumpcie neviny, avšak verejný záujem na zabezpečení výživy mal. deťom je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní súdu vo veciach mal. detí. Navyše, v prípade, ak by sa v trestnom konaní preukázala nevina otca, rozdiel v plate by mu bol doplatený. Záver súdu o tom, že k zníženiu príjmu otca došlo v dôsledku trestného oznámenia rodinným príslušníkom matky a nebyť neho, nedošlo by k poklesu príjmu otca neobstojí ako argument pre určenie nižšieho výživného, pretože v konečnom dôsledku by to boli mal. deti, ktoré by boli potrestané za to, že osoba, ktorá sa cíti poškodená protiprávnym činom si uplatnila svoje práva pred orgánmi činnými v trestnom konaní. Je aj v súlade s citovaným právnym názorom Najvyššieho súdu SR záver o tom, že úmyselné konanie majúce znaky trestnej činnosti, za ktoré bol otec obžalovaný (a neskôr aj potrestaný) je potrebné pre účely určenia výživného považovať za podstúpenie neprimeraného majetkového rizika, ktoré povinný na seba berie, či za vzdanie sa doterajšieho vhodnejšieho zamestnania a pri určení výživného vychádzať z príjmu zo zamestnania, ktoré dosahoval predtým. Preto odvolací súd vychádzal pri určení výživného z príjmu otca, ktorý dosahoval pred tým, než mu bol znížený, t.j. z príjmu vo výške 1.416 Eur. K zmene pomerov na strane otca došlo ku dňu 16.10.2023. kedy po tom, ako bol prepustený z M. D. SR sa zamestnal na pracovnej pozícii, ktorá reflektuje jeho kvalifikáciu. Od toho času je namieste pre určenie výšky výživného vychádzať z príjmu otca v tomto zamestnaní.

18. Matkou vyčíslené výdavky na starostlivosť o mal. deti považuje odvolací súd za oprávnené a primerané veku a potrebám detí. Matka od 08/2023 dosahuje príjem zo zamestnania v spoločnosti S. P. D. - D., D. vo priemernej výške 1.609 Eur mesačne v čistom, svoju vyživovaciu povinnosť voči deťom si plní formou zabezpečovania osobnej starostlivosti o deti. Miera osobnej starostlivosti matky je vzhľadom na útlý vek mal. detí vysoká. V prípade vyčíslených výdavkov otca odvolací súd rovnako poukazuje na to, že výživné má zo zákona prednosť pred inými výdavkami (§ 62, ods.5 Zákona o rodine). Odvolací súd akceptuje výdavky otca na bývanie a stravu, ktoré sú nevyhnutné, avšak je potrebné uviesť, že výdavky na životné poistenie, servis a poistenie motorového vozidla nemôžu byť pre potreby určenia výživného zohľadnené.

19. Vychádzajúc z potencionálneho príjmu otca vo výške 1.416 Eur mesačne, ktorého sa bez vážneho dôvodu vzdal, resp. prišiel oň podstúpením neprimeraného rizika konaním, ktoré napĺňa znaky protiprávneho konania, zohľadniac odôvodnené potreby mal. detí, mieru osobnej starostlivosti matky a jej príjem, má odvolací súd za to, že za obdobie od rozvodu manželstva do nástupu otca do zamestnania na novom pracovnom mieste, ktoré zodpovedá jeho kvalifikácii, je namieste určenie výživného zo strany otca vo výške 160 Eur mesačne na každé mal. dieťa. Takto určená suma predstavuje 11% čistého príjmu na každé dieťa. Pre účely komparácie takto určenej výšky výživného s výživným určeným v iných prípadoch v rozhodovacej činnosti súdov, odvolací súd dáva do pozornosti tzv. tabuľky výživného, podľa ktorých napr. v Českej republike vekovej kategórii mal. detí 0 - 5 rokov prislúcha štandardne 11-15% z čistého príjmu povinného rodiča. Podľa tabuliek Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky - Metodika pre výpočet výživného rodičov k deťom tzv. tabuľkové výživné, ktoré je uverejnené na <https://www.justice.gov.sk/agenda-ministerstva/rodinnopravna-agenda/> výška výživného pre vekovú kategóriu detí predškolského veku (0 -5 rokov) pri existencii dvoch vyživovacích povinností by mala štandardne predstavovať 14% príjmu povinného rodiča na každé dieťa. Odvolací súd poukazuje na to, že tieto tabuľky boli zverejnené až v čase po rozhodnutí súdu prvej inštancie v preskúmvanej veci.

20. Odvolací súd prihliadol na zmenu pomerov na strane otca, ktorý od 16.10.2023 nastúpil do zamestnania, kde dosahuje príjem vo výške 1.132 Eur. Táto pracovná pozícia zodpovedá pracovným skúsenostiam a kvalifikácii otca, preto je možné vychádzať pre účely stanovenia výšky výživného z príjmu otca, ktorý na nej dosahuje. Výživné vo výške 150 Eur na každé dieťa predstavuje 13,3% čistého príjmu otca, čo s prihliadnutím na mieru zabezpečovania osobnej starostlivosti otca o mal. deti v čase súdom určeného styku odvolací súd považuje za dostačujúce a zodpovedajúce zákonným kritériám.

21. Predmetom odvolacieho konania je aj súdna úprava rozsahu styku otca s mal. deťmi. Odvolací súd aj v tejto časti zopakoval dokazovanie za účelom zistenia skutočného stavu a posúdenia vhodnosti rozsahu úpravy styku otca s mal. deťmi.

22. Právo styku rodiča s dieťaťom je právom, ktoré vznikne tomu rodičovi, ktorému nie je dieťa rozhodnutím súdu zverené do jeho osobnej starostlivosti. V tomto smere je potrebné poukázať na článok 8 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, z ktorého vyplýva pozitívny záväzok štátu chrániť záujmy rodiny a prispievať aktívne k udržiavaniu a obnovovaniu rodinnoprávnych väzieb. Vyhliadky na vytvorenie takýchto väzieb sa postupne znižia a napokon zaniknú, ak biologickému rodičovi a dieťaťu nikdy nie je dovolené stýkať sa alebo len zriedka, to znamená, že žiadne prirodzené puto nemá nádej medzi nimi ani vzniknúť. Právo styku a zásady jeho správneho výkonu sa premietajú do judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý opakovane konštatoval, že je v záujme dieťaťa, aby udržovalo rodinné vzťahy s odlúčeným rodičom a aby nebolo odtrhnuté od svojich koreňov (Gorgulu versus Nemecko), resp., že dieťa má právo na to, aby dostalo príležitosť rozvíjať svoj vzťah ku každému z rodičov a prejavíť svoje city skutočne, slobodne, bez akéhokoľvek vonkajšieho tlaku zo strany druhého rodiča (Hansenová versus Turecko).

23. Rodičovský vzťah je jeden z najdôležitejších spoločenských vzťahov, ktorý do značnej miery formuje osobnosť dieťaťa. Jeho narušeniam je potrebné predchádzať hlavne tým, že dieťaťu a jeho rodičovi sa vytvorí dostatočný priestor na trávenie spoločného času, s výnimkou prípadov, ak rodič svojim správaním ohrozuje život, zdravie či priaznivý vývin dieťaťa. Odvolací súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti rešpektuje rodičov v ich zásadne rovnocennom postavení čo od výkonu ich rodičovských práv a povinností. Uvedenému postoju zodpovedá prezumovaný záujem mal. dieťaťa budovať citové väzby s obidvomi rodičmi.

24. Súd prvej inštancie upravil styk otca s dcérami jednotlivo, vzhľadom na nízky vek mal. I.. Styk so staršou K. upravil postupne v dvoch etapách, aby jej umožnil vytvoriť si pevnejšiu väzbu na otca a ktorá jej umožní pripraviť sa na prespávanie u otca. Styk s mladšou I. taktiež súd upravil v dvoch etapách, postupne bez prítomnosti matky. Súd zamietol návrh matky na doplnenie dokazovania znaleckým dokazovaním, pretože mal za to, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že obidvaja rodičia majú dostatočné rodičovské kompetencie, problémom je rodičovský konflikt, ktorý si musia vyriešiť rodičia a nezaťažovať ním deti.

25. Odvolací súd rešpektuje záujem mal. detí na vybudovanie a rozvíjanie vzťahov s oboma rodičmi nepochybuje o tom, že je v najlepšom záujme mal. detí stretávať sa s otcom v čo najširšom rozsahu. Obaja rodičia by mali mať vždy na zreteli to, že pre zdravý vývoj mal. detí je rola druhého rodiča v ich živote nezastupiteľná a mali by sa vyvarovať akýchkoľvek prejavov, ktoré by mohli mať negatívny vplyv na vzťah detí s rodičmi, ktorí sú pre deti primárnymi vzťahovými osobami. Rozpad vzťahu rodičov by sa nemal žiadnym spôsobom negatívne pretaviť do vzťahu detí s oboma rodičmi. Je v prvom rade vecou rodičovskej dohody upraviť stretávanie sa detí s druhým rodičom. Súdna úprava by mala byť len akýmsi rámcom, z ktorého sa vychádza a rodičia by mali byť pri realizácii styku vzájomne ústretoví a rešpektovať sa a dbať aj na záujem detí na zachovaní ich súrodeneckých väzieb. Keďže medzi rodičmi je doposiaľ prítomný rodičovský konflikt a to obmedzuje ich schopnosť dohodnúť sa, je namieste podrobná súdna úprava styku. Keďže je potrebné prihliadnuť na veľmi nízky vek mal. I., ktorá je doposiaľ silne citovo naviazaná na matku, je potrebná úprava styku u oboch detí v rôznom rozsahu, ktorá má však zároveň zohľadniť súrodenecké väzby mal. detí. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie zohľadnil tieto kritériá, vzhľadom však na dlhý časový odstup, ktorý od jeho rozhodovania uplynul, mal odvolací súd za to, že na strane mal. K. dôvody pre postupnú úpravu pominuli aj vzhľadom na prebiehajúcu realizáciu styku na základe neodkladného opatrenia, preto odvolací súd upravil styk otca s K. bez prechodného časového obdobia. V prípade mal. I. ide doposiaľ o dojčené dieťa, čo matka považuje za hlavnú prekážku pre realizáciu styku s prespaním u otca. Odvolací súd rešpektuje prirodzené právo dieťaťa na výživu a jedinečnú väzbu dieťaťa s matkou, ktorá sa dojčením vytvára a ktorá je dôležitá pre zdravý vývoj dieťaťa. Mal. I. má takmer tri roky, čo je vek dieťaťa, kedy potreba dojčenia ustupuje viac do pozadia. Podľa odporúčenia Svetovej zdravotníckej organizácie WHO, deti vo veku od 6 mesiacov majú začať s bezpečným a adekvátnym prikrmovaním, za doplnkového dojčenia do veku 2 rokov. (https://www.who.int/health-topics/breastfeeding#tab=tab_2). Keďže mal. I. je vo veku takmer tri roky, nie je možné ju považovať za plne dojčenú a tak jej záujem na pravidelnom a rovnocennom styku s otcom vystupuje do popredia pred jej potrebou byť dojčená. Odvolací súd upravil jej stretávanie sa s otcom s prespaním od 1.6.2024, matka má tak dostatočný časový priestor pre prípravu mal. na túto zmenu. V prípade potreby môže matka pre I. pripraviť určitú zásobu materského mlieka, ktoré jej otec v čase styku podá. Otec sa pred súdom vyjadril, že v prípade potreby je schopný a ochotný v krátkom časovom úseku doniesť dieťa do bydliska matky. Odvolací súd vníma problematickú komunikáciu rodičov týkajúcu

sa ich spoločných detí, ale apeluje na rodičov, aby sa snažili situácie, s ktorými nepočíta súdna úprava, ktorá nedokáže ani zďaleka pokryť všetky životné situácie, ktoré nastanú, vyriešiť formou rodičovskej dohody, ktorá bude vždy v záujme a v prospech ich spoločných detí. Odvolací súd upravil aj styk otca s mal. deťmi počas sviatkov a prázdnin, aby sa eliminovali nezhody rodičov pri úprave stretávania sa. Opätovne odvolací súd na tomto mieste udáva, že súdna úprava styku je iba rámcová, a je možné ju modifikovať rešpektujúc pranie, zdravotný stav, záujmy mal. detí.

26. Vo vzťahu k odvolacej námietke matky ohľadom správnosti záveru súdu o zamietnutí jej návrhu na znalecké dokazovanie odvolací súd udáva, že z vykonaného dokazovania vyplýva, že obaja rodičia boli priebehu konania odkázaní na stretnutia na referát poradensko- psychologických služieb UPSVaR G. z dôvodu zistenej veľmi zložitej komunikácie medzi rodičmi. Tieto stretnutia rodičia absolvovali. Zo strany UPSVaR bolo rodičom poskytnuté aj sociálne poradenstvo za účelom zlepšenia ich vzájomnej komunikácie. Obaja rodičia majú veľmi radi svoje deti a zhodli sa, že pre obe deti je v najlepšom záujme, aby vyrastali pri matke a s otcom mali pravidelný styk. Matka sa obáva negatívnych vplyvov otca na dcéru, preto trvala na nariadení znaleckého dokazovania. Odvolací súd má v zhode so záverom súdu prvej inštancie za to, že nariadenie znaleckého dokazovania by bolo v rozpore so zásadou hospodárnosti konania. Keďže rodičia sa dohodli na forme výkonu osobnej starostlivosti, nebolo v konaní potrebné skúmať predpoklady rodičov pre jej výkon. Povahové vlastnosti rodiča a nedostatočná vzájomná komunikácia rodičov nemôže byť dôvodom pre obmedzenie styku s dieťaťom. V konaní nebolo preukázané, aby mal. deti boli v ohrození v čase, ktorý trávajú s tým ktorým rodičom. Okrem vzájomného rodičovského konfliktu neboli zistené žiadne negatívne javy v súvislosti s výkonom rodičovskej starostlivosti na strane rodičov. Nie je preto daný žiaden dôvod na nariadenie znaleckého dokazovania.

27. V nadväznosti na vyššie uvedené, odvolací súd zmenil rozsudok v napadnutom výroku IV., V., VI., a to postupom vyplývajúcim z ust. § 388 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

28. V kontexte podaného odvolania je zrejmé, že matka namieta nepreskúmateľnosť výroku VII., ktorým súd návrh matky v prevyšujúcej časti zamietol. Súd v konaniach vo veciach starostlivosti súdu o mal. deti podľa civilného mimosporového poriadku zásadne nie je viazaný návrhmi účastníkov. Môže tak prisúdiť viac, ako sa účastníci domáhajú, a to aj vtedy, ak sa konanie mohlo začať aj bez návrhu. Vyšetrovací princíp je upravený v článku 6 CMP, podľa ktorého súd postupuje v súčinnosti s účastníkmi konania tak, aby zistil skutočný stav veci. Súd je povinný na účely zistenia skutočného stavu veci vykonať všetky potrebné dôkazy, aj keď ich účastníci konania nenavrhl. V tomto kontexte je nadbytočné, aby súd zamietal návrh v prevyšujúcej časti. Navyše, v preskúmvanej veci je nejasné, ktorej časti sa tento výrok týkal. Vzhľadom k uvedenému, odvolací súd rozsudok to výroku VII. zrušil postupom podľa § 289, ods. 1, písm. a) CSP.

29. O trovách konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP v spojení s ust. § 58 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. V preskúmvanej veci odvolací súd súčasne nezhliadol také okolnosti, ktoré by dôvodili priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov podľa § 55 CMP.

30. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Podľa § 376 ods. 1 CMP v spojení s § 370 ods. 1 CMP ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).